

1.02 pregledni znanstveni članek

UDK 784.5:373.5(497.4 Ajdovščina)
prejeto: 8. 12. 2003**Borut Koloini**

magister sociologije kulture, višji kustos, Goriški muzej, Grajska cesta 1, SI-5000 Nova Gorica

Prihod Ceneta Matičiča v Ajdovščino in začetki delovanja gimnazijskega pevskega zbora

IZVLEČEK

Cene Matičič je začel poučevati matematiko in fiziko na ajdovski gimnaziji leta 1953. Ravnatelj ga je pregovoril, da je ustanovil in vodil mladinski pevski zbor. Čeprav je bila Matičičeva glasbena izobrazba amaterska, je s svojim delovnim zanosom, ki ga je podpiral mladostni žar pevcev, dosegel, da je zbor že prvo leto posegel po zahtevnejši literaturi in pripravil dovolj programa za celovečerni letni koncert, ki je močno odmeval v ajdovski javnosti in dvignil ugled nove srednje šole. Zbor je v prvi sezoni nanizal več priložnostnih in celovečernih nastopov, na katerih je požel občudovanje javnosti in veliko medijske pozornosti.

KLJUČNE BESEDE

Cene Matičič, gimnazija, Ajdovščina, Kamnik, glasba, mladinski pevski zbor, taborniki, Nova Gorica

SUMMARY

THE ARRIVAL OF CENE MATIČIČ IN AJDOVŠČINA AND THE BEGINNINGS OF THE GRAMMAR SCHOOL CHOIR

Cene Matičič began teaching mathematics and physics at the Ajdovščina grammar school in 1953. The headmaster persuaded him to establish and lead the juvenile choir. Despite Matičič's amateur musical education, he succeeded with his enthusiasm supported by the juvenile spirit of the singers that the choir already in its first year studied exacting literature and prepared enough programme for an annual concert, which echoed markedly among the Ajdovščina public, and raised the repute of the new secondary school. The choir enumerated in its first season several performances at which it met with admiration of the public and was given much of media attention.

KEY WORDS

Cene Matičič, grammar school, Ajdovščina, Kamnik, music, youth choir, scouts

Ajdovska gimnazija je začela delovati že v šolskem letu 1951/52,¹ torej še pred njeno formalno ustanovitvijo. Cene Matičič je dobil stalno zaposlitev učitelja matematike in fizike na ajdovski gimnaziji dve leti kasneje. David Zupan, takratni ravnatelj gimnazije, ga je ob prihodu jeseni leta 1953 zadolžil, da ustanovi in vodi gimnazijski mladinski pevski zbor.

Glasbena izobrazba Ceneta Matičiča je bila zgolj amaterska. Njegovo znanje je bilo posledica srečnih okoliščin, velikega talenta, mladostne navdušenosti nad glasbo, družinskega okolja, ki ga je v tem spodbujalo in veliko vložene truda. Njegova mati Viktorija je bila dobra pevka, oče Leopold pa navdušen harmonikar, ki je prvi v Sloveniji igral na kromatično harmoniko. Oče je od mladih nog aktivno igral v pihalni godbi mesta Kamnik, od leta 1920 pa v pihalni godbi Sloga v Ljubljani, ki je bila takrat najbolj znana in priznana godba slovenskih železnic. Tako ni bilo čudno, da je Cene že kot osnovnošolec pel v cerkvi pri frančiškanskem zboru, nato v zboru gimnazije v Novem mestu, od leta 1936 pa pri kamniški Liri. Občasno je na koncertih kot zunanja okrepitev pomagal raznim ljubljanskim zborom, ki sta jih vodila skladatelj Zorko Prelovec in Adolf Groebming.

Cene Matičič je leta 1939 s še štirimi dobrimi pevci ustanovil in tudi vodil Kvintet kamniških fantov, s katerim je redno nastopal na prireditvah v Kamniku in okolici. Kvintet se je z enournim programom preko radijskih valov predstavil takratnemu slovenskemu poslušalstvu, kar je bila za podeželske zbere izjemno velika čast in priznanje za dobro delo.

Druga svetovna vojna je fante prisilila v razpustitev skupine v maju 1941 in Matičiču prekinila kariero pevovodje. K sreči le za krajši čas, saj je po načrtnem odhodu v nemško vojsko leta 1942² v zbirnem centru Tessendorf iz osmih izkušenih pevcev organiziral oktet, ki je dva meseca zbujal slovensko zavest. Nemške vojaške oblasti so oktet kmalu prepovedale in Matičiča zaprle. Aprila 1944 mu je uspelo pobegniti k zaveznikom in se pridružiti angleški vojski, kjer se mu je spet ponudila priložnost za glasbeno delovanje. V belgijskem mestu Mechelen je še pred koncem vojne kot demobilizirani borec zavezniške armade, ki se ji je po pobegu priključil, sestavil oktet iz slovenskih in hrvaških vojnih ujetnikov. Nastopali so na vo-

jaških paradah in proslavah. Tudi brusselski radio je večkrat predvajal njihovo petje v okviru vojaškega propagandnega programa.

Matičič je po vrnitvi v Kamnik nekaj mesecev uspešno vodil zbor mladink, nakar se je odzval vabilu Franceta Marolta in se pridružil znova ustanovljenemu Akademskemu pevskega zboru (APZ). Marolt je sočasno ustanovil tudi šolo za amaterske pevovodje, kjer je dobil Matičič prvokrat tudi resnejšo pevovodsko in splošno glasbeno izobrazbo. France Marolt, Adolf Groebming, Slavko Mihelčič, Matija Tomc, Milko Škoberne in Rafael Ajlec so bili poklicni in akademsko izobraženi glasbeniki in so postali tudi Matičičevi najpomembnejši glasbeni učitelji, ki so mu vtisnili trden pečat. Teoretična glasbena izobrazba, ki jo je pridobil takrat, mu je omogočala poglobljeno in kvalitetno vodenje zborov. Matičič je od poletja 1945 do zime 1946 obiskoval učiteljski tečaj, kjer je v okviru učiteljske šole ustanovil in vodil zbor, s katerim so nastopali predvsem po Ljubljani.³ Prosvetna oblast ga je leta 1946 poslala poučevati na osnovno šolo v Stično in tudi tu je takoj ustanovil mešani zbor. Stiški zbor je še vedno dejaven in iz njega izhaja večina ustanoviteljev in organizatorjev znanega Tabora slovenskih pevcev v Stični. Cene je v Stični spoznal tudi svojo bodočo ženo Lojzko.

France Marolt si je še vedno želel Matičičevega sodelovanja pri APZ, zato je pri oblasteh dosegel, da so ga prestavile na poskusno sedemletno šolo v Polje pri Ljubljani, kar mu je omogočilo ponovno sodelovanje pri novem APZ. Ker je takratna šolska politika povsem slonela na direktivah oblasti, je bil Matičič poleti leta 1947 poslan na mladinski progo Šamac – Sarajevo. Skupaj z njim so šli tudi Slavko Mihelčič, Rafael Ajlec in še drugi. Omenjeni trije so v različnih mladinskih delovnih brigadah organizirali in vodili mladinske pevske zборе, kar so sprejemali kot nekaj povsem vsakdanjega. Direktiva, ki je Matičiča doletela v jeseni 1947, je bila veliko težja. Oblasti so ga takrat poslale učiti na višjo gimnazijo v Plevlje v Črni Gori. Na pot se je odpravil skupaj z Marijo Mikuž. Potovanje je trajalo kar deset dni, saj je ladja zaradi strahu, da bi naletela na morsko mino iz druge svetovne vojne, plula le ob sončni svetlobi in vse noči mirovala v varnih pristaniščih. Žena Lojzka je zaradi službenih obveznosti odpotovala v Plevlje mesec dni kasneje. Matičič je še isto jesen, po ukazih tamkajšnjih lokalnih oblasti, ustanovil in vodil mešani pevski

¹ Tul, Sprehod skozi preteklost srednje šole v Ajdovščini, str. 23–87.

² Matičič je bil z aktivisti OF, za katero je takrat že zbiral obvestila in tudi živilske nakaznice, dogovorjen, da doma počaka na vpoklic v redno nemško vojsko, da bi tam organiziral Slovence in jih pridobil za sodelovanje z OF. Zaradi protinemškega delovanja je bil pred vojaškim sodiščem obsojen in kaznovan z vojaškim zaporom, od koder je leta 1944 zbežal in se priključil britanski armadi.

³ Povojna oblast je zaradi pomanjkanja učiteljev organizirala posebne učiteljske tečaje. Namenjeni so bili predvsem tistim slušateljem, ki so maturo opravili pred vojno. Glavni poudarek na njih je bil na pedagoških predmetih, kot so pedagogika, psihologija in tudi glasba. Tečaji so trajali pol leta in slušatelji so z opravljenim abiturientskim tečajem oziroma diplomom lahko poučevali na osnovni šoli.

zbor Volodja. Ker je imela Komunistična partija vso organizacijo trdno v jeklenih rokah, se je Matičič lahko temeljito posvetil zgolj glasbenemu delu z zborom in se mu ni bilo treba ubadati še z organizacijskimi vprašanji. Tako mu je uspelo, da je zbor iz okolja, v katerem je bilo štiriglasno petje neznano, po dobrem letu nastopil na republiškem tekmovanju na Cetinju, kjer je v konkurenci z zbori iz Črnogorskega primorja dosegel celo tretje mesto, kar je bilo v zgodovini zborov iz Sandaka prvič in do današnjih dni tudi zadnjič.

Matičič se je vrnil iz Sandaka šele pozno poleti 1949, žena se je s prvorojenim sinom vrnila že leto prej, in spotoma pospremil še mladinsko delovno brigado iz Črne gore, ki je prišla gradit Novo Gorico. Ta brigada se je morala v času poletnih šolskih počitnic šele zbrati in oblikovati, zato se je njegova vrnitev zavlekla do konca poletja. Z začetkom šolskega leta 1949/50 je že poučeval v Kamniku, kjer se tokrat ni poskušal kot pevovodja, ampak je veliko sodeloval s Francetom Maroltom, ki pa je na žalost že leta 1952 v polnem delovnem zanosu umrl. Njemu v spomin so stari APZ-jevci, predvsem bivši predsednik in nekdanji večni motor zboru Boris Trampuž, bolj znan po psevdonimu Čoš, znova zbrali Maroltove stare pevce in kar najhitreje obudili stari, z mlajšimi pevci dopolnjeni zbor. Vodstvo zboru je prevzel Rado Simoniti, popularni dirigent slovenske opere, doma iz Fojane v Goriških Brdih, skladatelj in zborovodja medvojnega partizanskega zboru Srečko Kosovel. Maroltu v spomin so priredili nekaj koncertov v Sloveniji ter v Celovcu in drugih krajih avstrijske Koroške, kjer so nastopali kot prvi zbor iz Slovenije po koncu vojne. Pripravili so tudi koncert v elitnem Avditoriju v Trstu. Čisti dobiček vseh spominskih koncertov, honorar nastopa na Radiu Ljubljana in izkupiček od prodaje tistikrat najdenih trakov zadnjega koncerta APZ novembra 1941, ki ga je skrivoma posnel Rudi Omota, so namenili izdelavi doprsnega kipa Franceta Marolta na njegovem grobu. Matičič in veliko drugih bivših članov Maroltovega APZ so redno sodelovali še v radijskem mešanem zboru v Ljubljani, ki ga je takrat vodil Milko Škobrne.

Matičičeva družina se je zaradi nerešenih stanovanjskih razmer odločila, da zapusti Kamnik in se preseli kamor koli, kjer bi Cene lahko dobil službo in družina stanovanje.⁴ Ko je Rado Simoniti izvedel, da namerava Matičič na Primorsko, mu je predlagal vodenje pihalne godbe v Medani ali zboru v Dornberku, če bi se odločil za službovanje v Ajdovščini.

Karikaturo prvega ravnatelja ajdovske gimnazije Davida Zupana je naslikal Ivo Kovač. Zupan je bil pred prihodom v Ajdovščino ravnatelj bežigradske gimnazije v Ljubljani. Po izobrazbi je bil zgodovinar, poučeval pa je tudi latinščino. Vedno je bil zelo urejen in strog pa tudi pravičen in razumevajoč.

Matičič je nastopil novo službo v Ajdovščini 1. septembra 1953. Takratni ravnatelj David Zupan, ki je bil že pred drugo svetovno vojno njegov profesor v Ljubljani in ga je torej poznal že iz mladih let, mu je poveril kar prekomerno število ur matematike in fizike in še razredništvo petega razreda, torej tiste učence, ki so v Ajdovščini začeli s poukom v višjih razredih gimnazije in so jih čakala še štiri leta do mature. Novo ustanovljena gimnazija in bodoči maturanti so bili v središču pozornosti domače javnosti, ki je s ponosom in zanimanjem spremljala vsa dogajanja na šoli. Začetniki so bili tako učenci kot tudi profesorji, nekateri celo še brez formalno dokončane fakultetne izobrazbe. Ravnatelj David Zupan, zgodovinar in filozof Lojze Bizjak iz Batuj, domačina Lojze Kalin in njegova žena Lidija, ki je bila hči znamenitega slovenskega violinista in glasbenega pedagoga Vedrala, dobrovoljno hudomušni ruski ubežnik Anatol Krasovski in nadvse razmišljajoča, a tudi

⁴ Ko je postalo tudi oblastem v Kamniku jasno, da se Matičičeva družina seli, so jim ponudili stanovanje, vendar ga zaradi dogovorjenega delovnega mesta niso več sprejeli.

Srednja šola je delovala v stavbi nad križiščem, kjer se cesta iz Nove Gorice razcepi na cesto čez Col proti Idriji in tisto proti Vipavi in Postojni. V pritličju so bile ravnateljeva pisarna in stanovanje, kuhinja, knjižnica in nekaj učilnic. Ostale učilnice, vključno s prvim razredom srednje šole, so bile v nadstropju, kjer sta bili še zbornica in Matičičev fizikalni laboratorij.

vase zaprta Lojzka Brus so imeli še največ izkušenj. Cene Matičič je kot izredni študent ravno diplomiral na Višji pedagoški šoli v Ljubljani. Profesorji so se skupaj z učenci pričeli spopadati z novim načinom poučevanja in učenja v višjih razredih srednje šole, kar pa po Matičičevih besedah ni zmanjševalo solidarnosti in sodelovanja znotraj profesorskega zbora. Celo nasprotno: starejši kolegi so rade volje pomagali manj izkušenim kolegom pri njihovih prizadevanjih in jim kot mentorji svetovali in večkrat priskočili na pomoč. V zbornici je veljala hudomušna delitev na Kranjce in Primorce, ker pa je bila šola še v stari šolski stavbi na oni strani Hublja, v Šturjah, so slednji zavračali očitke z ugotovitvijo, da so tako ali tako vsi zaposleni na Kranjskem, le začasno da prebivajo v Ajdovščini, na Primorskem.

Dijaki prvega razreda višje gimnazije so bili vsi bodisi iz Ajdovščine bodisi iz bližnjih krajev, ki so gravitirali nanjo. Večina se je v šolo vozila z avtobusom, nekaj vojnih sirot je živel že prej v dijaškem domu. Seveda so bili vsi mladostno navivni, razposajeni in živahni, a vedno na trdnih kmečkih tleh, na podstavku trde vsakdanjosti, ki je bila v povojnih letih neusmiljena, tudi kruta in nepopustljiva. Vendar je bila vsakršna šolska in obšolska dejavnost prežeta z vero v lepšo bodočnost in s prepričanjem, da vsi skupaj gradijo

boljšega človeka. Prav po tej logiki so se odvijale šolske in obšolske dejavnosti. Proforski zbor ni nikoli naletel na težave, ki bi bile nepremostljive ali pa bi grozile ugledu in vrednosti gimnazije, ki je prav zaradi tega iz leta v leto beležila boljše in po prvi maturi celo vzorne rezultate uspešnosti. Ob tem moramo opozoriti tudi na pomoč, ki so jo profesorji dobivali od mestnih oblasti, lokalnega gospodarstva in predvsem staršev otrok, ki so redno spremljali dogajanje na šoli in na sestankih večkrat tudi bučno utemeljevali svoje številne predloge za izboljšanje pouka in vedenja učencev. Omeniti pa moramo tudi ugled, ki so ga profesorji pridobivali v javnosti in tudi njihovo vpetost v življenje mesta in okolice, ki je bila vedno večja. Cenetu Matičiču je "stari Šinigoj, mogočen in kor-pulenten kmet z velikimi brki in brado, oče dijaka in pevca v zboru, nekoč, ko so razpravljali o neki neumnosti, vskočil z besedami: "Mojega pa kar mahni, pošteno mahni, če meniš da je potrebno...", To seveda ni bilo potrebno, pa ne le zaradi tega, ker je bilo uradno prepovedano, pač pa, ker sploh ni bilo niti smiselno."⁵

⁵ Matičič, Spomini na zbor Bojan iz Dornberka, str. 5.

Ivo Kovač je bil profesorski kolega Ceneta Matičiča. Karikaturu zborovodje, nad katerim se širijo radijski signali posnetih nastopov, je narisal po velikih uspehih gimnazijskega zbora.

O pristnem odnosu in velikem spoštovanju, ki so ga gojili dijaki do profesorjev in tudi profesorji do dijakov, priča dejstvo, da si nekateri občasnno dopisujejo, skoraj vsi pa se še vedno srečujejo na petletnih obletnicah mature. Mladinski mešani pevski zbor, ki je bil takrat poznan in cenjen tudi v slovenskem prostoru, je k takšnemu odnosu veliko prispeval, saj je bila vanj vključena večina dijakov. K uspehom zbora sta pripomogla tudi spoštovanje in pomoč, ki ju je dobil od lokalnih podjetij in političnih oblasti. Podjetja so poskrbela, da so imeli pevci za takratne razmere lično ukrojeno enotno obleko. Večkrat pa so tudi posodila tovornjake za prevoz pevcev na nastope izven mesta. Ta zbor, ki je bil edini enakovredni tekmeč mladinskemu zboru gimnazije Celje, je nastopal v številnih krajih in mestih Slovenije in Dalmacije, pogosto se je pojavljal tudi na valovih Radia Ljubljana, Radia Koper in Radia Reka. Ob trdem, vendar načrtnem, požrtvovalnem in nesebičnem delu vseh pevcev in pevk je bil po letu dela že sposoben študija celovečernih stilnih koncertov. Hiba vseh gimnazijskih in večine akademskih zborov je velika fluktuacija pevcev, vsakoletno od-

hajanje generacije maturantov in njihovo nadomeščanje z mladimi neizkušenimi in zato začasno manj sposobnimi pevci, kar pa za zbor ni bilo usodno. Usoden je bil sklep političnih oblasti iz okraja Nova Gorica, ki so ukinile ajdovsko gimnazijo, s čimer je protežirana Nova Gorica izgubila tekmeč v širjenju vpliva, Ajdovščina in njena okolica pa začasno tisti intelektualni naboj, ki ji je veliko kasneje pomagal k takemu razvoju, da v času prehoda iz socialistične ureditve v kapitalistično ni doživljala tako hudih socialnih pretresov kot druge primorske občine.

Cene Matičič je začel sestavljati zbor 15. oktobra 1953. Po dogovoru z ravnateljem Zupanom naj bi novoustanovljeni mladinski mešani pevski zbor čim prej naštudiral primeren program, s katerim bi lahko nastopali ob raznih proslavah v Ajdovščini in okolici, v razumnem roku pa naj bi tudi priredili samostojen celovečerni koncert. Matičič je prva izbiranja pevcev iz četrtilnih razredov nižje gimnazije ter obeh prvih in drugega razreda višje gimnazije opravil 15. oktobra, 20. oktobra je že začel s prvimi vajami, 20. novembra 1953 pa je že izpeljal prve vaje s celim zborom. Ta je v začetku štel približno 100 pevcev in pevk. Vaje so imeli trikrat tedensko od 12.30 do 13.15, saj so imeli vsi pevci čas le med premorom med dopoldanskim in popoldanskim poukom. Matičič je izbral program tako, da je ustrezal prvemu nastopu na proslavi dneva republike, 29. novembra 1953 v Dvorani prve slovenske vlade. Prve tri pesmi so sodile v povojni čas in občinstvo je pričakovalo, da bo zbor odpel času in proslavi primeren program, podoben tistim programom, ki so jih peli tudi drugi zbori. Takrat je bilo skoraj samoumevno, da so peli Pesem mladinskih delovnih brigad skladatelja Slavka Mihelčiča, Mladinsko pesem Janeza Kuharja in partizansko koračnico Hej brigade, po verzih in melodiji Mateja Bora.

Publika je nastop zelo lepo sprejela. Matičič pa je opazil, da je basovska glasovna skupina zelo slaba in da redno delo zbora motijo tisti pevci, ki se vozijo v šolo z avtobusom in zato izostajajo z vaj. Pevski zbor je drugič javno nastopil na interni šolski proslavi ob praznovanju novoletne jelke, ki je bilo 30. decembra 1953 v šoli. Matičič je nastop ocenil kot veliko slabši. Zato se je odločil, da bo izpeljal nekaj nujnih sprememb, kar je storil takoj po polletnih počitnicah. V drugi polovici januarja 1954 je opravil ponovno glasovno ocenjevanje učencev tretjega, obeh četrtilnih, petega in šestega razreda, kar pomeni, da je v zbor vključil tudi več mlajših učencev. Po tej reorganizaciji je iz zbora odpustil vse tiste, ki so se v šolo vozili od daleč in niso mogli redno vaditi in nastopati. Hkrati je zborovodja okrepil basovsko glasovno skupino in ponovno uravnovesil vse glasovne skupine. Ob koncu januarja je v zboru prepevalo trideset de-

klet, petnajst sopranov in petnajst altov, ter trideset fantov, 15 tenorjev in 15 basov. Zbor je bil veliko manjši. Od prvotno zastavljenega stočlanskega zbora se je število skrčilo na šestdeset dijakov. Nov sestav je začel sistematično osvajati nov program na začetku februarja. Ta je bil sestavljen iz samih mladinskih in predvsem ljudskih pesmi, ki so jim takrat rekli narodne, in skladb, ki so slo- nele na ljudski motiviki.

Tretji nastop je pevce čakal na proslavi 150. obletnice srbske vidovdanske vstaje, 15. februarja 1954. Novo sestavljeni zbor je zapel tri pesmi, že znano Pesem delovnih brigad, Pesem mladine Janeza Kuharja in pravkar naučeno Zdravico štajerskega skladatelja Maksa Pirnika.⁶ Pevci so se za nastop oblekli v temna oblačila in so izgledali zelo svečano. Poslušalci so nastop zelo lepo sprejeli. Po Matičičevi oceni so peli veliko boljše kot prej. Še posebej dobro so se odrezali basi. O tem so poročale tudi Primorske novice, ki so takrat še izhajale v Solkanu, članek pa lahko štejemo za prvo omembo zbora v periodičnem tisku. Pod naslovom Ajdovščina je proslavila 150-letnico prve srbske vstaje beremo: "V okviru ljudske univerze je bila v ponedeljek 15. februarja pestra proslava... V začetku proslave je zapel tri pesmi gimnazijski mladinski zbor, ki ga vodi odlični dirigent profesor Matičič. Zbor je sicer še mlad, a vse kaže, da se bo razvil v enega najboljših zborov na Primorskem."⁷

Po tem nastopu se je zbor začel pripravljati na prvo radijsko snemanje na magnetofonski trak. Radio Koper je objavil nagradno tekmovanje šolskih zborov, s čimer so želeli počastiti 50-letnico rojstva že pokojnega pesnika Srečka Kosovela. Matičič je bil sprva prepričan, da bo snemanje šele sredi marca, vendar so ga dogodki prehiteli, saj so ga 26. februarja radijci obvestili, da bodo ajdovski zbor posneli že v torek, 2. marca 1954. Zbor je kljub naglici pripravil devet pesmi iz programa, ki so se ga učili za veliki koncert. Snemanje je potekalo popoldne v kinodvorani in je bilo za mlade pevce zelo naporno, saj je trajalo skoraj 4 ure.

Od pripravljenih devetih pesmi so jih posneli sedem. Najprej dve že preizkušeni, Pesem mladinskih delovnih brigad in Mladinsko pesem, ter pet novo naučenih: Zdravico Maksa Pirnika, Barčico in Kaj pa delajo ptički Emila Adamiča, Pa se sliš' Karola Pahorja ter poskočno in ritmično zelo

zahtevno Bratci veseli vsi Ubalda Vrabca. Posneli niso dveh pripravljenih in sicer Marko skače Franceta Marolta in Vsi so prihajali Emila Adamiča. Pevci in zborovodja so v naslednjih dneh napeto poslušali tekmovalno oddajo na koprskem radiu, da bi lahko svoj nastop primerjali z drugimi. Večina je bila mnjenja, da je bil najboljši zbor učiteljska iz Kopra in za njim zbor iz Ajdovščine. Objavljeni rezultati so prinesli razočaranje. Oba, po mnenju ajdovskih poslušalcev najboljša zbor, sta dobila zgolj pohvalo in nobene nagrade. V Ajdovščini se je uveljavilo prepričanje, da je komisija z nagradami poskušala vzbuditi in bodriti zbere manjših krajev, da bi nadaljevali z delom in še naprej peli. Nekateri ogorčeni mladi pevci so celo menili, da bi kakršnokoli pohvalo vrnil, kar pa se ni zgodilo. Radio Koper je na začetku aprila zboru poslal lično diplomu, ki so jo dali v okvir in postavili na vidno mesto v gimnaziji. Z diplomu so poslali tudi dopis, v katerem so zboru sporočili, da bodo posneti program honorirali, ker ga name- ravajo še predvajati v svojem programu. Pevci oziroma zbor so dobili 3.500 din, zborovodja Matičič pa 1000 din, to je bila prva denarna nagrada oziroma prvi zaslužek zbora.

Ajdovska javnost je s samoumevnim prepričanjem pričakovala, da se bo zbor predstavil s celovečernim programom v nizu svečanosti ob prazniku občine Ajdovščina, ki je posvečen izvolitvi prve slovenske vlade 5. maja 1945. Aprila se je zbor intenzivno pripravljal na svoj prvi samostojni celovečerni koncert. Do 10. aprila so intonančno obdelali 19 pesmi, ki so jih na naslednjih vajah stilno dodelali. Sredi aprila so določili datum krstnega koncerta gimnazijskega zbora, ki naj bi bil na predvečer praznika, 4. maja. Občinski ljudski odbor je zboru pred koncertom daroval prenosni stopničasti zborovski oder, ki je omogočal lažji in bolj slovesen nastop.⁸ Nove praktikable so takrat cenili na 40.000 din.⁹ Koncert se je začel ob 8. uri v isti dvorani, v kateri je bila izvoljena prva slovenska vlada. Dvorana je bila nabito polna in več kot 200 ljudi je moralo oditi domov, ker niso dobili vstopnic, čeprav so dijaki, ki so prodajali karte, verjetno zaradi pritiska občinstva prodali tudi

⁶ Makso Pirnik se je rodil 28. avgusta 1902 v Prelogah pri Slovenskih Konjicah. Osnovno glasbeno izobrazbo je dobil v Celju, kjer je obiskoval meščansko šolo. Na učiteljsku v Mariboru se je glasbeno izpopolnil. Leta 1928 se je v Ljubljani vpisal na glasbeni konservatorij, kjer je diplomiral leta 1933. Med vojno je sodeloval v OF in vodil več pevskih zborov. Po vojni je bil najprej glasbeni referent na tržaškem radiu, leta 1950 se je preselil v Tolmin, kjer je razgibal glasbeno življenje. Umril je leta 1993.

⁷ *Primorske novice*, VIII, št. 9, 26. 2. 1954, str. 4.

⁸ Načrte zanje je izdelal slikar Ivo Kovač, rojen 25. 2. 1927 v Ajdovščini, umrl leta 2003 prav tam. Leta 1943 se je pridružil partizanom in bil ranjen, zaradi česar je zelo slabo slišal. Po vojni je obiskoval likovno akademijo in kasneje poučeval likovni pouk na gimnaziji in na osnovni šoli. V prostem času je veliko sodeloval v ajdovskimi amaterskimi gledališkimi skupinami bodisi kot režiser ali igralec. Večkrat je bil scenograf pri različnih predstavah in prireditvah. Ajdovskim društvom in skupinam je izdeloval znake, simbole in osnutke plakatov za različne nastope. Taborniškemu rodu Mladi bori je izdelal znak, ki so ga dolgo nosili na taborjenja in obešali nad vhod v tabor.

⁹ Matičič, Dnevniški zapiski o delu Mladinskega mešana- nega pevskega zbora gimnazije v Ajdovščini, str. 4.

Gimnazijski zbor iz leta 1955

karte za stojišča, kar so organizatorji prepovedali. Cene vstopnic so bile različne in odvisne od dela dvorane. Najdražje so bile po 50, cenejše po 40 in 30 dinarjev. Zbor je za ta nastop pripravil program sedemnajstih skladb.

David Zupan, ravnatelj gimnazije, je občinstvu spregovoril pred pričetkom glasbenega programa. V kratkem nagovoru je opisal nastanek in delo zbora ter v imenu gimnazije zbranim čestital ob deveti obletnici prve slovenske vlade. Rastislav Slokar, starejši in zelo strog učitelj na ajdovski osnovni šoli, ki se ga je zaradi pipe, s katero je včasih potrkal učencem po glavi, prijel vzdevek Fajfar, je povezoval program in komentiral posamezne pesmi. Janko Fišer, predsednik Občinskega ljudskega obora, je med prvim odmorom čestital zboru v imenu občine in mu podaril še 100 trdih map, 100 notnih zvezkov in še 20 arhivskih map, kar naj bi bilo vredno približno 9000 din.¹⁰ Obe darili potrjujeta, da je občinska oblast mladinski zbor ne le spoštovala in visoko cenila, pač pa tudi računala, da bo vztrajal na svoji začrtani poti in predstavljal gimnazijo in občino tudi v prihodnje. Cene Matičič se je predsedniku občinskega ljudskega odbora toplo zahvalil. Med drugim odmorom je zbor pozdravila majhna deklica, vojna sirota, in zboru podarila krasen šopek svežih rož. To prisrčno voščilo je publiki zelo ugajalo.

Program je bil prilagojen pevskim in čustvenim zmožnostim mladih pevcev, zato je velik del programa temeljil na priredbah ljudskih pesmi in skladbah, ki se v melodiki in besedilu naslanjajo

na ljudsko izročilo. Matičič je bil pri tem bolj pozoren na geografski vidik, torej na to, da so bile zastopane vse slovenske pokrajine, manj pa na predstavitev različnih glasbenih izrazov ljudske pesmi. Program so sestavljale skladbe: Bratci veseli vsi in Polževa ženitev Ubalda Vrabca, Voda teče, da vse cinglja Pavla Kernjaka in Pojte noter v hišo k nam Luke Kramolca, obe sta priredbi koroških ljudskih pesmi, Barčica, ki je prirejena primorska, Lipa in Kaj pa delajo ptički Emila Adamiča, Pa se sliš' Karola Pahorja, Dobra žena Petra Jereba, Jaz 'mam pa konjča Slavka Mihelčiča, Venci bejli in Marko skače Franceta Marolta, ki sta priredbi prekmurske narodne pesmi, ter Kolo Rada Simonitija. Po drugi strani lahko ugotovimo, da je bil del programa postavljen tudi v duhu časa in sta ga sestavljali Druga rukovet Stevana Mokranjca in Slavka Mihelčiča Pesem mladinskih delovnih brigad. Odstopali sta dve skladbi in sicer Zdravica Maksa Pirnika, s katero so začeli koncert in je veljala kot pozdrav, in Mozartova Z rožnatim trakom, ki sodi v svetovno glasbeno zakladnico. Matičič na program ni uvrstil nobene partizanske udarne pesmi, ker je ocenil, da glasbeno niso dovolj zanimive in zboru glasovno ne ustrezajo.

Koncert je zelo dobro uspel. Pevci so bili disciplinirani in so sledili zborovodji. Interpretacija je bila tako pretanjena, da je več ljudi večkrat zajokalo od prevelikega občutenja pesmi. Intonacija je bila natančna, zanesljiva in čista, prav tako tudi izgovorjava besedil, kar se je posebej poznalo pri sičnikih in šumnikih. Ti so bili enotno odpeti.

¹⁰ Prav tam, str. 4.

Prva fotografija gimnazijskega pevskega zbora, ki jo je ajdovski fotograf Kobal posnel 5. maja 1954, dan po prvem celovečernem koncertu. Fotografijo so posneli v bližini šole. V ozadju je pobočje Gore s Starobabo – znamenito štursko izletniško točko. Matičič je takšno fotografijo podaril vsakemu pevcu.

Matičič pravi, da mu je uspelo dobiti umetniški stik s publiko že na začetku nastopa: "Že po drugi pesmi mi je uspelo dobiti kontakt s publiko istega do konca nisem več izgubil. Dirigent, zbor in avditorij smo bili eno. Ljudje so bil nad izvajanjem zelo navdušeni in zahtevali številne ponovitve. Ponavljali smo le odlomke nikdar ne cele pesmi."¹¹

Šola in občinska oblast sta po koncertu priredili dijakom malo zakusko. Naslednjega dne je mestni fotograf posnel zbor v svečanih oblekah. To je bilo prvo skupinsko fotografiranje gimnazijskega zbora, zato je vsak pevec dobil po eno manjšo fotografijo. Eno povečano pa so obesili na šolskem hodniku.

Prvi koncert gimnazijskega zbora je zbudil veliko odmevov tudi v javnih glasilih. Primorske novice so o njem prvič poročale že 7. maja. Pod naslovom Proslava občinskega praznika v Ajdovščini lahko preberemo: "V Ajdovščini so v sredo 5. t.m. lepo proslavili občinski praznik, posvečen dnevu, ko je bila v Ajdovščini pred devetimi leti ustanovljena prva slovenska vlada. Na predvečer je nastopil s samostojnim koncertom mladinski gimnazijski pevski zbor pod vodstvom prof. Matičiča."¹²

Slovenski poročevalec je o dogodku poročal isti dan. Vest, ki ni bila podpisana, je nosila poveden naslov V Ajdovščini so lepo praznovali občinski praznik. Pisec je zapisal: "Prebivalci in množične organizacije Ajdovščine so se lepo pripravili na

svoj občinski praznik 5. maj in so mesto lepo okrasili. V torek zvečer je bil v kino dvorani koncert mladinskega mešanega pevskega zbora gimnazije, v sredo dopoldne je bila v kinodvorani, kjer je bila pred 9 leti ustanovljena prva slovenska narodna vlada, svečana seja mestnega ljudskega odbora Ajdovščina."¹³

Primorske novice so objavile tehtnejšo kritiko koncerta teden dni po njem. Kritik, ki se je podpisal s kratico tin, je pod naslovom Manifestacija mladih sil v Ajdovščini objavil naslednji zapis: "Mladina, cvet mladine, poln oder deklet in fantov, dijaštvo Ajdovske gimnazije, šestdeset mladih grl poje, šestdeset src drhti v napeti pozornosti ob prvem nastopu gimnazijskega mešanega zbora. Dvorana je nabito polna zbrane publike, praznični duh veje nad vsemi. Ajdovščina praznuje prvokrat svoj občinski praznik, obletnico velikega dogodka v zgodovini slovenskega naroda, ko si je pred devetimi leti ljudstvo, prav v tej dvorani izvolilo svojo prvo ljudsko vlado.

Mešani mladinski zbor se je prvič predstavil publiko s celovečernim koncertom. S svojim nastopom je hotel počastiti obletnico zgodovinskega dogodka in prvi občinski praznik. Mladina in dirigent so se zavedali častne in težke naloge in so zato ubrano usmerili svoje sile, dali od sebe največ, kar so zmogli.

¹¹ Prav tam, str. 5.

¹² *Primorske novice*, VIII, št. 19, 7. 5. 1954, str. 5.

¹³ *Slovenski poročevalec*, XV, št. 105, 7. 5. 1954, str. 5.

Pred pričetkom sporeda je z jedrnatimi besedami ravnatelj gimnazije tov. Zupan očrtal pomen tega večera in koncerta.

Izkušeni dirigent prof. Matičič je s svojim estetskim smislom zelo posrečeno sestavil program narodnih in umetnih pesmi, ki so bile doraščajoči mladini dovolj razumljive in blizu tako, da jih je mogla dobro doživeti in zato tudi pravilno podajati. Na sporedu je bilo 17 narodnih in umetnih pesmi večinoma slovenskih skladateljev: E. Adamiča, Jereba, Kramolca, Marolta, Mihelčiča, Mokranjca, Pahorja, Pirnika, Simonitija in Vrabca. Med našo mehko narodno liriko je lepo spadala tudi lahna melodiozna romantika Mozartove pesmi "Z rožnatim trakom".

Zbor v tej formaciji dela šele od jeseni. Spontana disciplina, veselje do dela in vedra osebnost dirigenta so pomagali mladini, da je vztrajala poleg rednega šolskega dela še pri vsakodnevnih večernih vajah. Le tako sta mogla zbor in dirigent doseči višino odličnega uspeha, kakršnega sta žela od navdušene publike. Silen aplavz do viška pozornosti publike in tople zahvalne besede predsednika občine tov. Fišerja so bile ne le plačilo, temveč še bolj spodbuda za nadaljnje podvige prizadevnemu dijaštvu.

Zbor je v mnogih, ritmično zelo težavnih in intonacijsko zahtevnih skladbah pokazal sijajno, precizno in bleščečo, do potankosti izdelano izvedbo, disciplinsko podrejenost dirigentu in s tem strnjeno z njim v eno homogeno telo. Zato je tudi dirigent mogel izvesti vseskozi doživljeno interpretacijo, mladostno dinamiko in v globino doživeto agogiko. Posamezni glasovi bodo z nadaljnjim delom dosegli še izenačenost in z oblikovanjem uglajeno in zrelejšo barvo.

Zelimo zboru zasluženi uspeh še pri nadaljnjem delu in turneji po goriškem okraju, katero ima na programu.¹⁴

Delo pa se ni končalo z letnim koncertom. Zbor in radijski delavci iz Kopra so že dva dni kasneje v popoldanskem času posneli večji del koncerta. Čas je vse zelo priganjal, za zvečer je bila namreč napovedana javna radijska oddaja, zato niso mogli posneti celotnega programa. Posneli so 30 minut glasbe in se razšli z obljubo, da bodo snemalci iz Kopra spet prišli v naslednjih dneh in posneli še preostali del koncerta. Zbor je še istega dne ob 20. uri sodeloval na prireditvi Radia Koper Naši ljudje in kraji – Ajdovščina. Zapeli so Pahorjevo Pa se sliš' in Mokranjčevo Drugo Rukovet. Poslušalci v dvorani so bili navdušeni in so zahtevali ponovitev, česar pa zaradi neposrednega prenosa oddaje pevci niso mogli storiti.

Naslednji teden je minil v pripravah na snemanje za Radio Ljubljana in na ponovitev celovečernega koncerta v Vipavi. Tehniki Radia Ljubljana so prišli v Ajdovščino v torek 12. maja in ob 14. uri popoldan začeli s snemanjem, ki je potekalo v edini ajdovski dvorani. Matičič je bil po prvem poslušanju posnetega gradiva zelo zadovoljen. Pevci pa so bili z mislimi že v v Zadružnem domu v Vipavi, kjer so imeli ob 8 uri zvečer ponovitev celovečernega koncerta, ki je bil posvečen praznovanju Dneva zmage. Kljub temu, da so bile cene vstopnic po 10 din nižje kot v Ajdovščini, torej 40, 30 in 20 din, se je zbralo približno 200 ljudi. To pa za Vipavo, ki je precej manjša od Ajdovščine, sploh ni bilo malo. Matičič meni, da začetek koncerta ni bil tako učinkovit kot v Ajdovščini, kasneje pa je dobil vez s publiko in jo tudi obdržal do konca. Obiskovalci so po koncertu dvorano zapuščali veseli, nekateri celo navdušeni. Vsi pa so bili prepričani, da bo imel zbor v naslednjem letu zagotovo več poslušalcev.

Primorske novice so o tem nastopu poročale v članku Odlični pevci v Vipavi. Vest, ki ni podpisana, pravi takole: "Pretekli petek, to je 14. maja ob 20 uri, je gostoval v Vipavi izvrsten mladinski mešani pevski zbor iz gimnazije Ajdovščina s svojim koncertom. V dvorani zadružnega doma se je zbralo bolj malo ljudi. Vsi so z velikim zanimanjem sledili izvajanju programa. Zbor je zapel 17 narodnih in umetnih pesmi pod vodstvom odličnega dirigenta tovariša profesorja Ceneta Matičiča. Po vsaki odpeti pesmi so pevci želi prisrčno priznanje. Kako tudi ne, saj je to zbor, kakršnega se zlepa ne sliši. Iskrene čestitke tovarišu dirigentu in celotnemu zboru."¹⁵

Slovenski književniki France Bevk, Lily Novy, Josip Ribičič in drugi so imeli 20. maja ob dveh popoldan v Ajdovščini bralni večer, ali bolje rečeno bralni popoldan. Gimnazijski zbor jim je v imenu kulturne javnosti pripravil dobrodošlico in zapel dve pesmi, Pirnikovo Zdravico in Pojte noter Luke Kramolca. Mlado občinstvo je po nastopu zelo glasno izražalo svoje zadovoljstvo nad petjem, zato so odpeli še dodatek. Književniki so bili presenečeni nad zborom in so dirigentu ponudili gostovanje v Ljubljani, kar pa je Matičič takrat še odklanjal. Ugodil pa je želji književnikov in mlade publike, tako da je zbor zaključil srečanje s pisatelji s tremi pesmimi. Navdušenje med zbranimi pa ni ponehalo, zato so organizatorji oder enostavno zaprli.

¹⁴ *Primorske novice*, VIII, št. 20, 14. 5. 1954, str. 4.

¹⁵ *Primorske novice*, VIII, št. 21, 21. 5. 1954, str. 4.

Slovenski književniki so imeli 20. maja v Ajdovščini bralni popoldan, na katerem je nastopil tudi gimnazijski pevski zbor. Po zanimivem kulturnem dogodku so se za spomin fotografirali skupaj z gimnazijskimi profesorji in organizatorji. David Zupan, ravnatelj gimnazije, sedi prvi z leve v prvi vrsti, Cene Matičič stoji prvi z desne v drugi vrsti.

Gimnazija in zbor sta zaradi velikega navdušenja nad prvim koncertom pripravila ponovitev, ki je bila v Ajdovščini 20. maja 1954 ob 8. uri zvečer. Dvorana tokrat ni bila tako nabito polna, kot je bila ob prvem koncertu, kar je samoumevno. Hvaležna in predvsem zvesta publika je frenetično pozdravljala zborov nastop. Čudimo se lahko, da so tudi na ponovitvi koncerta poslušalci zasedli skoraj vse stole. Ajdovščina namreč ni bila tako veliko mesto, da bi lahko dvakrat napolnila dvorano. Očitno so vsaj nekateri prisostvovali obe ma koncertoma in sta zadovoljstvo nad zborom in glasbeni užitki, ki jih je ponujal občinstvu, že prerasli v pravo občudovanje. Zbor je že v prvem letu delovanja postal točka istovetenja dijakov in profesorjev z gimnazijo in simbol odličnosti nove gimnazije. Postal je hkrati dokaz, ki je za nazaj dokazoval utemeljenost ajdovske zahteve po lastni gimnaziji in napovedoval njeno bodočo odličnost in uspešnost njenih dijakov.

Bogomil Lilija, načelnik sveta za prosveto in kulturo okrajnega ljudskega odbora Gorica, je po koncertu Matičiču predlagal turnejo po Jugoslaviji, ki naj bi jo plačal okrajni ljudski odbor, saj bi zbor ponesel ime obmejne Nove Gorice po državi. Pogovarjala sta se, da bi turnejo izpeljali že oktobra istega leta. Do turneje na žalost nikoli ni prišlo, predvsem zaradi dveh razlogov. Prvi je finančne narave, saj bi takšna turneja stala veliko denarja, ki ga tudi širša politična skupnost takrat ni mogla zagotoviti, drugi razlog pa je čisto praktičen. Dijaki

niso imeli zaradi svojega sodelovanja v zboru nikakršnih olajšav pri pouku. Edina olajšava je bila ta, da je Matičič dan po večernem koncertu ali popoldanskem nastopu spomnil profesorski zbor v gimnazijski zbornici, da so bili dijaki prejšnji popoldan zdoma in so se vrnil domov šele pozno zvečer. To je ponavadi pomenilo, da pevcev tisti dan niso spraševali in ocenjevali. In to je bilo vse. Daljša turneja med šolskim letom bi pomenila večdnevno ali celo večtedensko odsotnost od pouka, zaradi česar bi dijaki izgubili stik z obravnavano snovjo in učnimi zahtevami. To pa je bilo za takratne čase nekaj povsem nesprejemljivega.

Matičič se je konec maja 1954 že dogovarjal za nastope v Novi Gorici, kjer naj bi ponovili celovečerni koncert. Prvi krajši nastop ajdovskega zbora je bil v Novi Gorici že na slavnostni akademiji ob proslavi rojstnega dne maršala Tita, 25. maja. Najprej so zapeli državno himno Hej Slovani, ki so jo za to priložnost naštudirali štiriglasno, za zaključek slovesnosti pa so zapeli še Zdravico Maksa Pirnika ter Pesem o Titu Rada Simonitija, ki so jo tokrat peli prvič. Publika je nastop toplo pozdravila. Celovečerni koncert pa je bil dogovorjen za soboto 5. junija 1954. Ajdovci so se z novogoriško gimnazijo dogovorili, da bo slednja poskrbela za propagando, pa je bila stvar izredno slabo organizirana in zato je bil koncert v dvorani upravne zgradbe v Novi Gorici zelo slabo obiskan. V dvorani je sedelo le 50 poslušalcev, kar je bilo za tako veliko središče izredno malo. Gimnazija je

Zbor na poletni turneji na Reki in otokih Kvarnerskega zaliva leta 1955.

očitno podcenjevala dogodek in ni napravila nobene propagande. Dijaki niso nalepila niti plakatov, kot se to spodobi, tako da Novogoričani o nastopu sploh niso bili obveščeni. Moralni uspeh je bil kljub temu zelo velik, saj so pevci peli še bolje kot v Ajdovščini. Poslušalci so bili tako zadovoljni, da so izsilili tri ponovitve, čeprav pevci tega sprva niso hoteli.

Ajdovski mešani mladinski pevski zbor je s tem koncertom zaključil sezono vaj in nastopov. Nastopali so le še na šolski proslavi ob zaključku šolskega leta. Primorske novice so v prvi naslednji številki objavile še zapis o novogoriškem nastopu. Podpisani M.¹⁶ je v članku z naslovom Uspel koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi v Novi Gorici zapisal: "Priljubljen mladinski pevski zbor gimnazije iz Ajdovščine je minulo soboto zvečer gostoval v Novi Gorici. Prireditev je bila v kinodvorani novega upravnega poslopja. 60 mladih pevcev in pevk je pod vodstvom tov. profesorja Ceneta Matičiča zapelo 18 slovenskih narodnih, umetnih in partizanskih pesmi. Škoda le, da je prišlo na koncert komaj 50 ljudi in še to, največ mladine in vojakov. Večina prebivalcev Nove Gorice se je namreč pripravljala za odhod na Štjak,¹⁷

drugi pa so spet odšli domov ali pa na obisk k svojcem in sorodnikom.

Čeprav deluje zbor šele nekaj mesecev – ustanovili so ga v začetku novembra lani – sodi danes med najboljše primorske pevske zборе. Za to ima prav gotovo največ zaslug požrtvovalni zborovodja, ki poleg svojega poklicnega dela vsak teden tudi po petkrat vadi s pevci.

Že sedaj se pripravljajo na gostovanje v septembru ali oktobru, ko bodo odšli na štirinajst dnevno turnejo po sosednjih republikah. Nastopili bodo v številnih krajih Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine ter Črne gore z bogatim repertoarjem pesmi vseh jugoslovanskih avtorjev.

Spričo dejstva, da bo ob zaključku šolskega leta nekaj pevcev odpadlo iz zbora in ga bodo jeseni dopolnili z mladino, ki bo prišla nanovo v gimnazijo. Na turnejo v druge republike bodo odšli v svojstvu mešanega pevskega zbora goriškega okraja.¹⁸

Matičič je nameraval v naslednjem šolskem letu pripraviti koncert jugoslovanskih ljudskih pesmi, zato se je že pred začetkom počitnic obrnil na vse radijske postaje v domovini s prošnjo, da mu pošljejo gradivo. Med počitnicami je dobil odgovore in zbral dovolj skladb, da so na začetku šolskega leta lahko začeli z delom.

¹⁶ Verjetno Bogomil Lilija.

¹⁷ Primorske aktivistke in borke NOB so na Štjaku 6. junija praznovala deseto obletnico prve pokrajinske konference primorskih žena, takrat znano pod kratico SPŽZ, kasneje AFŽ. 200 udeleženk, večinoma delegatk prve konference, in tisoč ljudi, ki so prišli s cele primorske in tudi s Tržaškega, se je zbralo na Štjaku že dan prej.

¹⁸ *Primorske novice*, VIII, št. 24, 11. 6. 1954, str. 4.

VIRI IN LITERATURA

VIRI

Cene Matičič, neobjavljeni spomini na zbor Bojan iz Dornberka (hrani: Cene Matičič).

Cene Matičič, neobjavljeni dnevniški zapiski o delu Mladinskega mešanega pevskega zbora gimnazije v Ajdovščini (hrani: Grozdan Šinigoj).

ČASOPISJE

Primorske novice, 1954

Slovenski poročevalec, 1954

LITERATURA

Matičič, Cene: Spomini starega profesorja. *50 let srednje šole v Ajdovščini* (ur. Zdenka Blažko). Ajdovščina : Srednja šola Venca Pilon, 2001, str. 153–165.

Tul, Vlasta: Sprehod skozi preteklost srednje šole v Ajdovščini. *50 let srednje šole v Ajdovščini* (ur. Zdenka Blažko). Ajdovščina : Srednja šola Venca Pilon, 2001, str. 23–87.

ZUSAMMENFASSUNG

Cene Matičičs Dienstantritt in Ajdovščina und die Anfänge des Gymnasialchors

Die Musikausbildung Cene Matičičs ist eine Folge von glücklichen Umständen, großer Begeisterung, jugendlicher Musikbegeisterung und kräft-

iger Familienunterstützung. Seine Mutter war Sängerin, sein Vater spielte als erster in Slowenien das chromatische Akkordeon, wirkte zugleich in der Blechkapelle Kamnik, seit 1920 in der Blechkapelle Ljubljana. Cene sang bereits als Grundschüler im Kirchenchor, später im Gymnasialchor, seit 1936 in der Kamniker *Lira*. Im Jahr 1939 gründete er zusammen mit vier Sängern ein Quintett *Kvintet kamniških fantov*. Der Zweite Weltkrieg unterbrach Matičičs Karriere als Chorleiter. Nach dem Krieg trat er in Marolts Chor *Akademski pevski zbor* ein. Zur gleichen Zeit besuchte er die Schule für Amateurchorleiter, wo er eine erste richtige Musikausbildung erwarb. Eine neue Anstellung fand Matičič 1953 in Ajdovščina. Schuldirektor David Zupan, der vor dem Krieg sein Professor in Ljubljana gewesen war, schlug ihm vor, einen Gymnasialjugendchor zu gründen und zu leiten. Das Geschehen am neu gegründeten Gymnasium und die künftigen Abiturienten standen im Zentrum des Interesses der heimischen Öffentlichkeit, der Sängerkor trug zum Ansehen der Schule auch in der breiten Öffentlichkeit bei. Im April bereitete sich der Chor intensiv auf sein erstes öffentliches Konzert vor, das im Rahmen des Gemeidefestes stattfand. Vor dem Konzert schenkte der Gemeindevolksausschuss dem Chor eine mobile Chorbühne, die eine feierlichere Aufführung ermöglichte. Das Konzert begann um 8 Uhr in demselben Saal, in dem 1945 die erste slowenische Regierung gewählt wurde. Der Saal war zum Brechen voll, viele am Konzert Interessierte konnten dem Konzert nicht beiwohnen, weil sie keine Eintrittskarten erlangen konnten. Der Chor führte siebzehn Musikstücke slowenischer und ausländischer Autoren auf und erntete viel Beifall beim Publikum. Der Chor führte das Konzert auch in anderen Orten auf, wo er Aufsehen erregte und auch von strengsten Musikkritikern gelobt wurde.